

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗВО "ВІДКРИТИЙ
МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ "УКРАЇНА"
ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ**

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

27 жовтня 2023 року

м. Мукачєво

**III ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«Бібліопсихологія, бібліопедагогіка, бібліографістика,
бібліотерапія в освіті: теорія і практика», 27 жовтня 2023 р.**

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Щербан Т. Д. – доктор психологічних наук, професор кафедри психології, ректорка Мукачівського державного університету (голова оргкомітету)

Моргун А. В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій, деканеса гуманітарного факультету Мукачівського державного університету

Прокопович Л. С. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Мукачівського державного університету

Попович Н. Ф. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Мукачівського державного університету

Веремчук О. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Мукачівського державного університету

Мовчан К. М. – старша викладачка кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій, директорка наукової бібліотеки Мукачівського державного університету

Постельжук О. М. – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, завідувачка кафедри інформаційних та комп'ютерних технологій Відокремленого структурного підрозділу ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Дубенська філія

аудиторії справжня: «Це книжка про ріст й становлення Особистостей, про падіння й злети близьких й знайомих нам людей. Це дуже особисті історії, якими кожен з нас може надихатися й черпати сили» [6].

Працюючи над книжкою впродовж трьох років, творча редакція видання намагалася своєю працею єднати покоління молодих людей з поколінням мудрих людей міста. Наскільки це вдалося – покаже час і бібліотечна статистика, а саме кількість запитів до бібліотеки.

Наступний суттєвий крок, який призведе до ширшої популяризації видання у молодіжних колах – можливість завантаження або прочитання її в онлайн-бібліотеці.

Список використаних джерел

1. Духовний зв'язок поколінь // Залужанська ЗОШ I-III ступенів Мукачівського району : вебсайт. URL : http://zaluzhia-school.edukit.uz.ua/metodichna_robota/metodichne_obyednannya_vchiteliv_prirodnicno-matematichnogo_ciklu/galjko_nataliya_mihajlivna/duhovnij_zvyazok_pokolinij/ (дата звернення: 06.10.2023)
2. Як залучити дітей до читання // Всеосвіта : вебсайт. URL : <https://vseosvita.ua/library/embed/0100ampz-2f6d.docx.html> (дата звернення: 06.10.2023)
3. Почесні громадяни Мукачева: дорогами випробувань – до успіху і щасливої долі. Мукачево-Дрогобич : Видавнича студія «Зоряна», 2022. 416 с.
4. Книгу про почесних громадян міста презентували у Мукачеві // Закарпаття он-лайн Beta : інтернет-видання. URL: <https://zakarpattya.net.ua/News/229864-Кnyhu-pro-pochesnykh-hromadian-mista-prezentuvaly-u-Mukachevi-FOTO-VIDEO> (дата звернення: 06.10.2023)
5. На Закарпатті презентували “Почесних громадян Мукачева” Наша справа : вебсайт. URL: <https://www.cosanostra.in.ua/2023/09/11/na-zakarpatti-prezentuvaly-pochesnykh-hromadian-mukacheva-foto/>(дата звернення: 07.10.2023)
6. Презентація книги «Почесні громадяни Мукачева». «Це книжка, котра єдне покоління» // Гуманітарний факультет Мукачівського державного університету. URL: https://humanities.msu.edu.ua/2023/09/12/презентація-книги-почесні-громадяни/?fbclid=iwAR2nWdx_JZfGY-B6zq18ebzL2EКа-EluBaQdeQjO20e16L-cgZcFAPjEaD0/ (дата звернення: 07.10.2023)

УДК 316.72:159.923:37.015.311:[37.016:003-028.31:811.111](043.2)

ФЕЛЬЦАН І. М.

Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

РОЗВИТОК МІЖКУЛЬТУРНОЇ ЕМПАТІЇ ОСОБИСТОСТІ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДУ КРИТИЧНОГО ЧИТАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Розвиток міжкультурної емпатії на уроках англійської мови є важливою складовою навчання та розвитку учнів, що сприяє розумінню та співпереживанню почуттів, думок і досвіду інших людей, а також покращує комунікаційні навички.

Про емпатію як невід’ємну складову комунікативних процесів міжкультурного дискурсу писали А. С. Нікітіна [1], Н. І. Ушакова [2], С. С. Костюк [3]. Принцип текстоцентризму посідає особливе місце з-поміж методичних принципів, оскільки засвоєння нової інформації відбувається через критичне вивчення іншомовних текстів, що забезпечує не лише вивчення

мовних одиниць, а також оволодіння соціокультурним і країнознавчим аспектами.

На думку науковців (П. Бабінська, З. Бакум [4], О. Любашенко [5], О. Тростинська, Н. Ушакова), текст є основною одиницею навчання мови, через який учні оволодівають усними й писемними формами мовлення, носієм екстралінгвістичної, соціокультурної інформації і виконує низку функцій: засіб навчання, мета навчання та одиниця виміру успішного навчання.

У межах формування міжкультурної емпатії використання методу критичного читання на уроках англійської мови допомагає студентам розвивати не тільки іншомовні навички, але й критичне мислення та розуміння текстів на культурологічному рівні, забезпечує реалізацію принципів діалогу культур, домінування проблемних культурознавчих завдань, білінгвального навчання, культурної варіативності, культурної опозиції.

Метод критичного читання відбувається у декілька етапів та відповідає принципам бібліотерапії в освіті – свідомо-зіставного та свідомо-практичного пізнання, включає використання прийомів аналізу, порівняння, трансформації, обговорення, моделювання, конструювання, проєктної роботи, презентації; передбачає використання системи вправ: рецептивні комунікативні, репродуктивні комунікативні, продуктивні комунікативні, рецептивні умовно-комунікативні, репродуктивні умовно-комунікативні, продуктивні умовно-комунікативні, рецептивні некомунікативні, репродуктивні некомунікативні [1, с. 95].

Підготовка до такого виду діяльності вимагає майстерності викладача, який повинен відчувати актуальні світові тенденції та відбирати тексти, які стосуються сучасних подій, соціокультурних питань, політики або тематичних досліджень – це мотивуватиме учнів до постановки питань та аналізу інформації. У процесі такої роботи, учні аналізують слова та вирази, які мають ключове значення, тлумачать їх значення у відповідному контексті [6].

Обговорення та дискусія є важливим етапом критичного читання, у ході якого учні вчаться приймати рішення опираючись на попередній досвід (саморефлексію), порівнюють рідну та іноземну мови, аналізують систему цінностей двох культур, зіставляють реалії та роблять судження про спільне та відмінне, а отже формують міжкультурну емпатію. Принцип культурної опозиції є одним із провідних у формуванні міжкультурної компетентності та її компонентів – емпатії, неупередженості, відкритості й готовності до різноманітності.

На етапі обговорення учні розвивають навички самовираження у групі, де кожен учасник має індивідуальне відношення та інтерпретує текст по-своєму, обґрунтовують та аргументують свої погляди – таким чином, формується міжособистісна толерантність.

Перспективою використання критичного читання на уроках англійської мови є його розширення у більш розгорнуті проєкти: як основу для підготовки презентацій, есе або дослідницьких робіт, де учні зможуть розглянути зміст глибше та аналізувати його опираючись на самостійно проведене дослідження.

Список використаних джерел

1. Нікітіна А. С. Актуалізація категоріальних понять тексту як важливий чинник формування мовної особистості : зб. наук. праць. *Педагогічні науки*. Херсон, 2002. Вип. 31. С. 61–65.
2. Ушакова Н. І., Петров І. В. Знайомтесь : Україна : тексти для читання і розвитку міжкультурного спілкування. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. 120 с.
3. Костюк С. С. Розвиток компетентностей міжкультурної комунікації студентів-іноземців на основному етапі навчання української мови : дис. к. пед. н. Кривий Ріг, 2018. URL: <https://core.ac.uk/download/185262263.pdf>
4. Костюк С. С., Бакум З. П. Підходи до формування компетентностей міжкультурної комунікації студентів-іноземців. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. Серія Педагогічні науки. 2017. Вип. 2. С. 156–162
5. Українська мова. Мова фаху, мова науки, мова спілкування. Текстовокомунікативне навчання : навч. посіб. / Л. О. Ткаченко та ін. ; за ред. О. В. Любашенко. Київ : ТОВ ВПП «Компас», 2014. 256 с.
6. Субота Л. А. Самостійна навчальна діяльність іноземних студентів у вивченні текстів за професійним спрямуванням. *Вісник Запорізького національного університету*. Серія Педагогічні науки. 2012. № 1 (17). С. 188

УДК 027.7:364-322(477.87)(043.2)

**ХИМИНЕЦЬ А.М. І.,
ПРОКОПОВИЧ Л. С.**

Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

«ТАМ, ДЕ КНИГА, ТАМ І МОЯ ДЕРЖАВА» (ВОЛОНТЕРСЬКА РОБОТА НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ МДУ)

Мало хто знає, але бібліотека – це місце, де людина може знайти себе, пізнати світ або навіть змінити свою долю. Навіть, не встигши переступити поріг, відчуваєш запах історичної культури та таємниць, які приховують в собі стародавні книги. А тиша – це той спокій, затишок, який не сплутаєш з будь-якою іншою тишею. Тиша бібліотеки – це потаємний вимір, в якому хочеться бути до того часу, поки не прочитаєш усі книги. Адже кожна нова книжка – це знайомство з цікавими героями, що можуть поділитися своїми вчинками, допомогти або порадити. Це задоволення покрите чимось незвичайним, проте вічним.

Бібліотека – це незвичайне місце, де не тільки зберігаються книжки, це те місце, де кожний знайде собі затишок і відкриє для себе новий світ. Кожна бібліотека славна своїми читачами, які люблять, цінують і бережуть книгу.

Бібліотека сьогодні – це не лише інформаційний центр, але і центр патріотичного виховання, всебічного розвитку особистості.

Наукова бібліотека Мукачівського державного університету сьогодні – це потужний науково-освітній, інформаційний, культурно-просвітницький центр, пріоритетними напрямками роботи якого на сучасному етапі є підвищення якості обслуговування читачів засобами новітніх інформаційних технологій, удосконалення віртуального середовища для користувачів, надання доступу до

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>